

दसु धुदृत्सु एवं मुहूर्धा सादेषः सः धातोरादेः यस्य सः स्यात् स्तु
इ स्तु इ स्तुक् स्तुग् एवं स्तिहृ इयणः संप्रसारणं यणः स्याने
प्रग्रहा ॥ ऐयङ्करं प्रसारणात् जंस्यात् वैहस्तु भस्यवहुः संप्र
स्तु या इ स्तु स्तुरणात् संप्रसारणाद् चिप्रवृह्मपमेकादेणः स्या
त् ए भृत्या त्यूदसु वृद्धिः विष्ठोहुः विष्ठोहु विष्ठवाङ्मां इत्यादि
चतुरनडुहू ल्लुदात्तः अनयोसवना मस्याने अमस्यात् सच्चोदात्तः
सावनइन्त्यत्म अमाक्षीनद्योरिति सुवादादित्यधिकारादवर्णात्यरोयं
नुम् अत्ता गणेशविहितेनापिनुमाः अमूर्वाध्यते अमाच्छनुमूर्वा
ध्यते सुलोपः संयोगात् स्यत्तोपः नुमविधिसामर्थ्याद्वसुसंस्थितिदत्तं

३

दि इलजांतनपुंसकलिंगाः होठः हस्यठः ऊलिपदांतेच हल
 आविलिंगाः पदांतत्वाद्दस्यठः ऊलांयोंते वावसाने लिङ्ग
 लिङ्ग लिङ्ग तहा लिङ्गां लिङ्गः लिङ्गु लिङ्गस्तु ददेघतीर्धः
 ऊलिपदांतेच पदेशोदादेधीतोहस्यघः एकाचोवशोभव्यजयंतस्य
 सधो लिंगांतवयवस्थैकाचोजयंतस्यवशोभव्यसेध्येपदांतेच इह
 व्यु लिंगांतवयवस्थैकाचोजयंतस्यवशोभव्यसेध्येपदांतेच इहः
 धुम्मां धुम्मु वादुहमुदस्मुहस्मिहां एवांहस्यवाघः ऊलिपदांते
 च धुक् धुग धुट् धुइ दुहो दुहः दुहा धुम्मां धुज्ज्ञां धुक्कु धु

कौं
२६

र्थः वद्दुतुर्भव्य एभ्यव्यामोनुडागमः रवाभ्यांनोएः समान
पदेणत्वंद्वित्वं चतुर्णां रोःसुपि रोरेवविसर्जनीयः सुपिनान्परे
फल्य चतुर्द्वै मोनोधातोः ऊलिपदांते प्रशान् प्रणामो प्रशा-
मः प्रशान्म्यां नस्यप्रसिद्धताम्भलोयोन किमःकः किमःकःस्या
तविभूतौ अकचसहितस्याप्यमादेशः कः कौं के इत्यादि
इदमोमः सौ त्यदाद्यत्वापवादः इदोयपुंसि इदमइदोयसौपुं
सि अर्यंसत्यदाद्यत्वे अतोगुणे अपदांतादतोगुणे पररूपमेक
देशः दस्य इदमोदस्यमःस्याद्विभूतौ इत्तौ इमे त्यदांदेसंवो
धनंनास्तीत्युत्तर्गतः अनाप्यकः अककारस्येदमः इदोनापि

भसंयोगांतस्यलोक्यस्यासिद्धत्वान्नलोपेन अनद्वान् अम्बुद्धौ
चतुरुणुद्गुहो अंबुद्धौ व्यामस्यात् आमोपवादः हेत्वनद्वन् अन
द्वाहो अनद्वन् अनदुहु वसुस्वंसुधंस्वनदुहुंदः सांत
वस्वंतस्यस्तु अदः पदांते अनदुह्यां इत्यादि पदांतेकिं
स्वस्तु ध सहेसादः सः साहस्रपत्यसहेः सस्यमूर्हन्यादेष्यः
तुरासाहु रावाडु तुरासाहो तुरासाहः तुरासाहु तुरासाहो तु
रासाहः तुरासाहो तुरावाडुप्रा तुरासाहो इत्यादि दिवज्ञै
त दिवितिषातियदिकस्योत्यात्मौ सुद्योः सुदिवो सुदिवः दि
वउत् पदांते सुद्युभ्याभित्यादि चत्वारः चतुरः चतुर्भिः चतु

कैं
२७

३

स्यो नस्यलोपेनद्वैसंवुद्धौच परमेत्योमन् हेराजन् उवुत्तर
पदेप्रतिवेदः वस्त्रानिष्ठायस्यवस्त्रनिष्टः राजानौ राजानः
राजानं राजानौ अल्लोपेनः चुत्वं राजः राजा नलोपः सुस्वरसं
शातुगिवधि बुक्ति सुविधीस्वरविधीकृतितुगिवधीचनस्तोपोऽसि संज्ञाविधी
द्वेनान्यत्र राजास्मि इत्यादि इत्यस्त्रहत्वादात्वमेत्यन्य राजभ्यां च मे ५ ४
राजभिः राज्ञि राजनि राजो राजसु यज्वा यज्वानौ यज्वानः
नसंयोगाद्यमंतात वमांतसंयोगादनोऽकारस्यलोपेन यज्वनः य
ज्वना यज्वभ्यां वस्त्रणः वस्त्रणा इनहनपूर्वर्यमाणांशो एवांशावे
वोयधायादीघिः सौच इन्नादीनामुयधायादीघीसंवुद्धौसौ वृत्रहा
द्वैतुवृक्षस्युदाहरणे सुयांसुपलुगितिडे
लुक्कनिवेदसामर्श्यात्प्रस्थपत्त्वाद्वृत्रहा

विभक्तौ आवितिष्ठाहारः अनेन हस्तिलोपः अक्कारस्य इदम्
इदोलोपः अपिहत्वादौ नानर्थकेलोंत्यविधिरनभ्यासविकारे अ
द्यंतवदेकस्मिन् एकस्मिन् क्रियामाणं कार्यमादविवांतेष्वस्यात्
सुपित्तेतदीर्घः अभ्यां नेदमदसोरकोः अक्कारः योरिदमदसोर्भि
स्त्रैस्तनस्यात् एभिः अस्मै अभ्यां एव्यः अस्मात् अस्य अनयोः ए
वां अस्मिन् एवु द्वितीयाटोस्मेनः इदमेतदोरन्यादेशे किंचित्का
र्यविधातुमुपात्तस्य कार्यीतरंविधातुपुनरपादानम्बवादेशः यथा ने
नव्याकरणमधीतमेनंहृष्टेष्वापयेति अनयोः पवित्रंकुलं एनयोः
प्रभूतं स्वमिति एनं एनौ एनान् एनेन् एनयोः राजा नडि संवु

कैं
२८

४

पिनोऽचते अनुम्यात्सर्वनामस्थाने उपधायदीर्घेकर्त्तियेसंयोगांतसो
पस्या । सिद्धत्वेनभवति वद्गुलग्रहणात् मघवान् मघवंतौ मघ
वंतः मघवंतं मघवंतौ मघवतः मघवद्यां तत्त्वाभावेसुटिरजाव
त् श्रद्धुवमधोनामतद्विते अन्नंतानांभानामेवामतद्वितेयरेसंप्रसा
रणोस्यात् मधोनः मधोना मघवभ्यां एवंश्वन् युवन् नसंप्रसारणो
संप्रसारणो संप्रसारणोपरतः यूर्वस्ययाणसंप्रसारणान् यूनः यूना यूव
भ्यामित्यादि अर्वा हेत्युवन् अर्वाणस्त्रमावनजः नजारहितस्यावैन्द्रि
त्यस्यतृष्ट्यंतादेषानतुसौ अर्वन्तौ अर्वन्तः अर्वद्यां इत्यादि पथिम
थिन्नरभुद्यामात् सौ इतोत्सर्वनामस्थाने पथ्यादेतिकारस्याकाराद्वे
शः योग्यः पथिमधोस्यस्यस्यादेशः सर्वनामस्थाने पंथाः पंथा

राम
२८

उवृत्तहन् एकाजुत्तरपदेणः एकाजुत्तरपदं यस्यतस्मिन्स्मासे
 पूर्वपदस्यान्विभित्तात्परस्यातिपदिकात्तनुम् विभित्तिस्यस्यनस्या
 तंस्यात् वृत्तहणो वृत्तहणः हेहंतेजिरीन्वेषु जितिणितिच्चप्रत्यये
 उनेच्चपरेहंतेहस्यकुतंस्यात् हंतेः उपसर्गस्यान्विभित्ताङ्गंतेनस्य
 एः प्रहाणात् अत्पूर्वस्य हंतेरत्पूर्वस्यैवनस्याणोनान्यस्य ब्रह्म
 स्ति प्रोगविभागसामर्थ्यादनंहरस्यविधिर्वाषतिवेधोवेतिन्यायंवा
 धित्वाकुमतिच्चेतिणोयनिष्ववत्यते वृत्तध्वः इत्यादि एवंशार्द्धिन य
 एत्यन् अर्थमन् पूर्वन् मध्यवावद्वलं मध्यवनश्वृस्यवात् इत्यं
 तोदेशः चक्षुत् उग्रदच्चांसवेनामस्यानैर्धीतोः अर्धातोलगितोनलो च १

बहुनयोनलातीतिवद्वलं

कै०
२५

८

पाभावश्चनियात्पते कनावितौ कृदतिङ् अवधावधिकारेति
द्वि॒नः प्रत्ययकृत्संज्ञः वेर॒पृत्तस्यलोपः क्षिन्प्रत्ययस्यकुः क्षिन्प्र
त्ययोयस्मा त्वाद्यत्तस्यकवर्गीतादेशः पदाते ऋत्विक् ऋत्विग्
ऋत्विजो ऋत्विगम्यां युजेरसमासे सर्वेनामस्थानेन्मुम् सुलोपः
संयोगांतस्यलोपः कुखेनन्नस्यडः युडः युजौ युजः युञ्जं युजः यु
जा युग्म्यां युक्तु असमासेकिं चौकुः चवर्गस्यकर्गः स्यात् ऊलियदां
तेच सुयुक् सुयुग् सुयुजौ सुयुग्म्यां स्वन रवज्ञौ रवज्ञः स्वन्म्या
वश्चभ्रजस्तज्मज्यजराजभाज् क्षणांवः ऊलियदांतेच जस्त
वर्ते राट् राड् राजौ राङ्म्यां एवंदेवेट् विभ्राट् विश्वस्तट् परिम्

नै मस्यटेत्तीयः भस्यपश्चादेवित्तोयः पथः पथा पथिभ्यां पा-
थिभिः एवंमत्थाः त्रभुद्वाः सांतास्वद् सांतानांताच्चसंख्यास्वद्वसंज्ञा
स्पात् पंच पच्चभिः पंचभ्यः नुद् नोपधाया नांतस्योपधायादीर्घीना
मि पंचानो पंचसु अष्टनव्वाविभक्तौ अष्टनव्वात्वेहलादीविम
त्तौ अष्टाभ्यः ऊपर कृताकाराद्वृनोजस्यासौरेश अष्टभ्ये
तिवक्तव्येकृतात्वनिर्देशोजस्यासौरिवयेव्वात्जाययति वैक
ल्पकंचेदमष्टनव्वात्वं अष्टनोदीघ्नादितिसूक्ष्मात्जायकात् अष्टे
अष्टभिः ३ अष्टाभिः अष्टाभ्यः अष्टभ्यः अष्टानां अष्टासु ग्रीत्वाभावे अष्ट
न पंचवत् त्रसिकदधृकम्बगिदगुह्मिगंचयुजिकुंचाच ए
भ्यः क्षिन अंचेः सुप्पुपदेष्ठन् युजिकुंचोः केवलयोः कुंचेनलो

कै
३०

६

तीययोऽग्नामादेषाः ल्वाहौसौ अनयोर्मियर्थतयोर्लाहैस्तः एवेत्तो
पः एतयोद्धित्तोपरंत्यस्यचलोपःस्यात् अत्यवृनिभित्तरविकृतो
परतः लं व्यहं युवावौद्विवच्चने द्वयोरुक्तावनयोर्मियर्थतस्ययु
वावौस्तोविभक्तो व्रद्यमायाऽद्विवच्चनेभासायां तेऽद्यतयोरात्म
लंके युवां व्यावां यूयववौजसि अनयोर्मियर्थतस्यवृयवयोस्तः
यूयं वूयं लमावेकवच्चने एकस्योक्तावनयोर्मियर्थतस्यत्वमौस्तः
विभक्तो द्वितीययांच व्यनयोरात् लं मां शासोनः अभ्यंशसोनः
स्याद्मोपवादः अदेः पुरसंयोगंतस्यलोपः युद्धान् अस्मान् यो
चि अनयोर्योदेशोजादौविभक्तो लया मया युद्धादस्मदोरनादेशे

ट परैव्रजेषः पदांते परावुपयदेवजते: क्षिप् दीर्घः अपदांते यत्व
मणि परित्यज्य सर्ववज्जतीति परिवाट् परिब्राजो विश्वस्यवसुराण्टोः
विश्वस्यद्रीर्घस्यात् क्षेत्रोराट् प्रात्रेच्चपरे विश्वाराट् विश्वराजो विश्वरा
जः विश्वाराङ्मां इत्यादि स्कौः संयोगाद्योरतेच्च पदांते ऋलिच्चयः सं
योगस्तदाद्योः सकारककारयोर्लीयः भृट् सत्यचुत्खेनशः ऋलांजस
ऋसि इतिशस्यजः भृज्ञो भृड्यां त्यदाद्यत्वं परस्तुपत्वं च तदोसः
गावनंत्ययोः ल्यदादीनां तदयोरनंत्ययोः सः स्यात्सो स्यः त्यो त्ये सः
ती ते यः यो ये एषः एतो एते एतान् एनं एनौ एनान् २
एनेन एनयोः डे प्रथमयोरम् युञ्जदस्मझां परयोर्द्धियमाद्व

कौं वचनांतयोर्वस्त्रसौर्स्तः तेमयावेकवचनस्य उक्तविधयोर्नयोः
३१ बद्धीचतुर्थ्यकवचनांतयोर्स्तमेणतोर्स्तः त्वामोद्वितीयाया उक्त
विधयोद्वितीयैकवचनांतयोरस्त्वामाएतोर्स्तः श्रीशस्त्रावतुमायी
हृदज्ञात्मेष्यिर्मसः स्वामीतेमेष्यित्सहरिः पातुवामयिनोविभुः सु
खंवांग्नीददात्मीशः परिवीमयिनोहरिः सोव्याद्वोनः प्रिवंवोनोद
ध्यात्मेष्योत्तरवस्तनः एकवाक्ये युष्मदस्मदादेशावक्तव्याः एकति
ड़वाकंतेनेहन ऊदनं पयतवभविष्यति इहस्यादेवणालीनांते
ऊदनं दास्यामीति एतेवांनावादयच्चादेशा अनन्वादेषोवावक्तव्याः
अन्वादेषोतुनित्यंस्युः धातात्ममहोस्तितेऽभक्तोस्तीतिवा तस्मैते

समस्तानेत्तद्वाग्मितीसुप्रसन्नदीलगालार्थीन्द्रेष्यान्मेष्योपुवादौत्तम

अनयोरत्यादनादेशोऽस्त्रौविभक्तौ युवाभ्यां अवाभ्यां युस्मा
निः अस्मानिः तुभ्यमत्योऽयि अनयोर्मियंतस्य टिलोपः तुभ्यं म
ह्यं भ्यसोभ्यम् अभ्यांपरस्य युष्माभ्यं अस्मभ्यं एकवचनस्यच्च अ
भ्यांडसेरत लतं मत् तद्दमनंयंचम्याच्चत् अभ्यांभ्यसोच्चत् युष्म
त तवममौड़सि अनयोर्मियंतस्य युष्मदस्मद्गङ्गाड़सोऽशाइत् २
तवमम् युवयो अवयो सामाकं अभ्यांसामअकं युष्माकं अ
स्माकं लयि मयि युष्मासु अस्मासु युष्मदस्मदोषकीचतुर्थी
द्वितीयास्थयोर्वीनावौ पदात्परयोरयादादौस्थितयोः बृष्णादिविषि
स्योवांनो वहुवचनस्यवसनसौ उक्तविधयोरनयोः बृष्णादिवहु

कैं ३२ मत अग्निमद् अग्निमध्ये अग्निमद्द्यां अग्निममु अग्निदितां
हलउपधायाः कुति हलंतानामनिदितामेगानामुयधायानस्य
लोयः कितिडिति नुम संयोगांतस्यलोयः नस्यकुत्सेनड़ श्राङ् श्रां
चौ श्रांचः अचः लुप्तनकारस्यां चतेर्भस्याकारस्यलोयः चौ लुप्ता
कारनकारेचतोपरेपूर्वस्यणोदीर्घः प्राचः प्राचा श्रागम्यां श्रागमिः लंतोयमा
श्रत्यड़ श्रत्यचौ श्रतीचः श्रत्यगम्यां उदड़ उदंचौ उदर्जत उदश तौतः
द्वात्यरस्यलुप्तनकारस्यां चतेर्भस्याकारस्यर्जत उदीचः उदगम्यां स यविविष्येत्त्र
मः समिः वत्युत्ययांतेचतोपरे सम्यड़ सम्यचौ समीचः सम्यगम्यांतेगौप्यिग्न्यां
सहस्यसाधिः तथा सध्यड़ तिसरितर्यलोये अक्लुप्ताकारेचतो व अकृतव्यहा
इतिष्ठिभाय

सामंवितं संख्योधनेयाप्यथमात् दुःखात्सामंवितसंज्ञस्यात् आमंवितं पूर्वमवि
द्यमानब्रतच्छ्रग्नतवेदवैक्षणन्यहि ॥६॥ नमश्त्येवं नचवाहाहैवयुक्ते चोदिपंचकयोगेनैतेऽग्रादेशाःस्युः ह
रित्स्वां मां चरत्वात् कथंत्वां मांवानस्त्रेत्यादि पश्चार्थेऽग्रानालोचने
अग्राद्युषज्ञानार्थीतुभियोगेनैतेऽग्रादेशाःस्युः चेतसात्वांसमी
क्षते अलोचनेतुभक्तस्तापश्चतिचक्षुषा सपूर्वीयाः प्रथमाया
विभावा विद्यमानपूर्वीत्पूर्यमांतादन्वादेशोप्यादेशावास्युः भ
क्तस्त्वमप्यहंतेनहरित्स्वांवायते समां त्वामेतिवा नामंवितेसमा
नाधिकरणेसामान्यवचनं विशेष्यंसमानाधिकरणेऽग्रामंवितेपरे
नाविद्यमानब्रत हरेदयालोनः पाहि सुपात् सुपादौ पादः पत पाच्छ
प्लांतं पदंगंभंतदवयवस्थपदादेशः सुपदः सुपाङ्गां अग्निः

ते॒

कै॑
३३

१

धन्वं वै ग
२.६

मर्यादभस्यायिटेलीयः भवन् भवतौ शब्दं स्थितु अलंतत्वाभावान्
दीधिः भवन् चंद्रमाः चंद्रमसौ चंद्रमसः उभे अभ्यत्तं ब्रह्मदित्यपक
रणो येहेविहिते उभेस मुदते अभ्यस्तासंज्ञेत्तः नाभ्यस्ताछक्तुः नुमन
ददत ददतौ जटित्यादयः वट् वट्धातवो न्येजाहिति असद्यमः एते
अभ्यस्तासंज्ञाः त्युः जहात् जहातौ जहातः एवं जग्नित दरिडत पास
त् चकासत् दीधीइः दीधीयिदेवनयोः वेवीइः वेतिना तुल्ये एतो छांदसौ
जहिजागरदरिडाशास दीधीइः वेवीइः चकास्तथा अभ्यस्तासंज्ञावि
याधातवो मुनिभाविताः गुण गुणो गुणः गुणां त्यदिदिवुद्दशो इनाले
चनेकञ्च त्यदिदिवुपपदेवु अज्ञानार्थदृशो धातोः कञ्चयज्ञाति
न आसविनाम्नः सर्वनोम्नच्चाकर्णतादेषाः दक् दृश वतु तु कुख
त्याइसिङ्गत व्रश्चेतिवः तस्य नास्ते न तस्य कुखेन गः तस्य च वेन

प्रत्ययांतेति रसस्तिर्थीदेशः तिर्थ्युदु तिर्थं चो तिरस्मृः तिरस्मा तिर्थ्यम्भां
नां चेषूजायां पूजार्थस्यां चेते लयध्वायानरथलोपोन प्राङ्गु धांचो नलो
पामाकादलोपोन प्रांचः प्राङ्गुग्रां प्राङ्गुक्षः एवं पूजार्थेष्वत्युदुदयः
कुडु कुंचो कुंचः कुडुग्रां पर्योमुक् पर्योमुग् पर्योमुघो पर्योमुचः
पर्योमुम्भां महपूजायां वर्हमानेषूवन्महद्वृष्णिगच्छतृक्ष्म एते नि
पात्यंतेशानुक्षेष्वांकार्यस्यात् उग्गिवानुम् सातमहृतः संयोगस्य सों
तसंयोगस्य महत्प्रस्त्रयोनकारस्तस्यापधायादीघीसंबुद्धैसर्वनमस्या
ने महान् महातो महांतः हेमहृन् महृतः महाग्रां ऋत्वसंतस्य धा
धातोः ऋत्वसंतस्यापधायादीघीसंबुद्धैसर्वनमस्यां धातुभिन्नासंत
स्यात्प्रस्त्रासंबुद्धैसो युरनिसंचनुमंवाधित्वावचनसामर्थ्यादादोदीघः धी
मान धीमंतो धीमंतः हेधीमन् शासादोमहद्वृत भाते उवतु डित्वसा

अन्वदेशेत् एताएतेणाः एवं यादृतपोः प्रतिक्षिप्त

कैँ ३५ सर्वीकार यः सौ इदमोदस्ययः इये त्यदाद्यत्वं दस्येति मः इमे इमाः त्यादिगु
इमां इमे इमाः अनया लिलोयः आभ्यां आभिः अस्ये आभ्यां सूजः क्र
आभ्यः अस्याः अनयोः आसां अस्यां अनयोः अस्तु स्वक् स्वजो जग्मति का
स्वजः स्वगम्यां त्यदाद्यत्वे । १० ॥ ६ ॥ स्या त्ये त्याः एवं तद् प्रसेत् ॥
यद् एतद् वाक् वाचो वाचः वास्त्वा अपश्वौ नित्यं वदुवचना
तः असुन्नितिदीर्घः आयः अपः अपेभि अपस्वकरोभादोपत्यये
अद्वि अद्यः अपां अपु दिक् दिष्टो दिष्टाः दिष्टां त्यदादिष्टिहृ
षिः द्विन्वधानादन्यत्रापिकुलं हक् हृषी हृषाः हृगम्यां त्विद् त्विद्
त्विदो त्विदः त्विद् गां स्वसजुवो ररितिहत्वं सजूः सजुवो सजुवः स
जूर्यां ज्ञायीः आशीसो आशिषः आशीर्यी अस्तो उहमत्वे अम्

चमः अमी पूर्वीत्रासिद्धमितिविभक्तिकार्यप्राक् यश्चादुखमते अग्नं
अग्नू अग्नून् मुखेकृतेष्विसंज्ञायां नाभावः न मुनेनाभावेकर्तव्येकृतेच
मुभावोनासिद्धः अग्नुना अग्नूभ्यां अमीभिः अग्नुव्यै अग्नुष्मात् अ-
मुष्यः अग्नयोः अमीयां अमीसु इति॑लंतायुतिंगासमाप्ता ॥ नहोधः
जलिपदंतेच नहिवृतिवृथिव्यघिरन्धिसहितनिषु क्षौ विवंतेषु पृ-
वत्यदीर्घः उपानत् उपानद् उपानहो उपानहः उपानझां उपा-
नत्सु विव्रंतसात्कुखेनहस्यघ उष्मिक् उष्मिग् उष्मिहो उष्मि-
म्भ्यां हीः दिवो दिवः दिवं दिवा ह्युभ्यां गीः गिरो गिरः एवं पृः चतुर्व-
चतस्टमिः चतस्टम्यः चतस्टणां चतस्टसु अजा द्यतव्याप् काः केकाः

कैं
इध

।।

अद्देशोदात्यरस्यउदूतौस्तोदस्यमश्च अंतरतस्यात् हस्त्रस्यहस्तः दीर्घस्यदी
र्घः अमृते जलस्याद्युतिर्द्वाङ्कवने हे
यिपठीभ्यो नुमविसर्जनीयग्रन्थवायेषि एतैप्रत्येकं व्यवधानेयिइत्ता
कुभ्यां परस्यस्यमूर्धन्यादेषः द्वृत्वेनपूर्वस्यवः यिपठिः सु यिपठीक्षु
न्द्विकीः चिकीक्षी चिकीर्षः विद्वान् विद्वांसो विद्वांसः हेविद्वन् वसो
संष्टसारणं वस्त्रंतस्यभस्यसंप्रलापाणंस्यात् विदुषः वसुस्त्रंस्त्रियतिद
तं विद्वद्ग्रामं युंसोत्सुड़् सर्विनामस्याने युमान् युमांसौ युमांसः युं
भ्यां पुंसु ऋदुषानसित्यनड़् उशना उशनसो अस्यसंबुद्धौवानडन
लोपश्चवावाच्यः हेउषानः हेउषानन् हेउषान उषानोभ्यां अनेहा
अनेहसो अनेहसः हेउनेहः अदस्तैसुलोपश्च सौवरे तदोरितिसः
असौँ अद्देशोसर्दादुदोमः अद्देशोदात्यरस्येतर्द्वित्यात् वद्युर्धीक्षी दस्य
तैत्रयतिवेधः साक्षकर्यवावक्तव्यः प्रतिवेधपक्षेसादुखंच असकौ असुकः
वदाद्यत्यरस्यवर्त्त्वं वृद्धिः ॥

सुखायवादात्कुलेनस्वकारइतिकैयदहरदत्तादिमुतेतत्रवर्णभावयहेस्वरूपशू
पलेक ताहृकं ताहृगः ताहृशोऽतिकृत्यस्त्वात् दिग्भ्योद्योद्धितिनिष्ठेशान्नासिद्धते
श्चर्वेः विद् विड् विशो विशः विड्यग्नं नर्षोर्वा नशोः कर्वगीदेशो
वायदांते नक् नग् नदौ नशो नशः नदौग्नं नरम्यां नदूसु नदूत्सु
नद्यु स्पृशोनुदकेक्षिन् अनुदकेसुप्युपदेस्पृशोः क्षिनस्पात् घृ
तस्यूक् घृतस्यूषो घृतस्यूशः दधृक् दधृग् दधृसो दधृग्म्यां र
त्नमुट् स्त्रमुट् रत्नमुट्सां घट् घट् घट्सिद्धिः सां घट्सु यत्तुषाया
घट्सिद्धिमित्युदाहृतं तत्खामादिकमेव पत्ययेनित्यवधनात् रत्नंप्रति
घट्सिद्धिमित्युदाहृतं तत्खामादिकमेव पत्ययेनित्यवधनात् रत्नंप्रति
घट्सिद्धिमित्युदाहृतं तत्खामादिकमेव पत्ययेनित्यवधनात् रत्नंप्रति

नड ३

कौं
३६

12

वाक् गोच्ची गवाञ्जि पुनर्लादत् गोच्चा गवाभ्यां शकृत् शकृ
ती शकृद्धां ददत् ददती वानयुंसकस्य अभ्यस्तात्परोऽयः पातु
रवयवस्तदंतस्य नुम् सर्वेनामस्याने ददंति तुदत् अच्छी
नद्योनुम् अदंगात्परोऽयः पातुरवयवस्तदंतस्य नुम्वाशीनद्योः
तुदंती तुदती भात् भाती भांती भांति पघत् पापश्यनोनित्यं रा
पश्यनोरात्परोऽयः पातुरवयवः तदंतस्य नुम्वाशीनद्योः पञ्चंती दीव्य
त् दीव्यंती धनुः धनुष्टी सांतेतिदीर्घः नुम्विर्जिनीयेतिषः धन्
षि धनुष्टा धनुभ्यां एवं च दहुविग्रादयः पद्यः पद्यसी पद्यांसि
पद्याभ्यां सुयुं सुयुंसी सुयुमांसि अदः विभक्तिकार्यं उत्तम
ले अमूनिशोषंयुवत् इति हलंतानयुंसकलिंगाः राम

४२

अमः अमूर्भां अमूर्भिः अमुखै अमूर्भः अमुव्यः अमुयोः अमू
षां अमूखु इति हस्ताख्वीलिंगाः समाप्त खमोर्लुक् दत्तं ख
नहुत खनडुद् खनडुही चतुरनडुहोच्चाम् खनहांहि पुनर्स्तद्वा
त् शब्दं पुंवत् वाः वारी वारि वारा वार्भ्यो चत्वारि किं के कानि
इदं इमे इमानि अन्वदेषेन पुंसके एनद्वक्त्वा एनत् एने ए
नानि एनयोः व्रस्त् सम्बुद्धौ न पुंसकानां नलोयोवावाच्यः हेव्रस्त्
हेव्रस्तन् व्रह्यगणी रोसुपि अहः विभाषाडि-एषो अही अहानि
अहन् इत्यस्यरूपदांते अहोभ्यां दंडिदंडनी दंडीनि सुपर्यि
भस्यटेलेपिः सुपर्यो सुपर्यानि ऊर्हि ऊर्गि ऊर्जी ऊर्द्विनर्जा
नांसंयोगः तत् ते तानि यत् ये यानि एतद् एतत् एते एतानि ग

कौं
उ०

13

दुस यवाङ्के प्रवाहिका आर्यहत्तं अभीद्वां साके सार्वेनम
स् हित्क् धिक् अथ अदो अम् आम् प्रताम् प्रशान् मा माड् आ
कृतिगणेयं च वा हा अह एव एवं नूनं शम्भत् युगपत् सूप
स् क्षमित् नेत् चेत् चण् यत्र क्षित् नह हेत् माकिः नकिं
आकिं माड् नज् यावत् तावत् लै द्वै न्वै रस्त्रो बद् वौषट् रुा
ला स्वधा वृष्टि तुम तथा हि खलु किल अथ सुदु ला आद
ह उपसगी विभक्ति स्वरप्रतिस्पकांश् अवदत्तं अहंयुः अ
स्ति हीरा अच्छा इई उऊ राए जो जौ पशु शुकं यथा कथाच

अथश्चव्यानि निरुप्ते स्वरादिनियातमव्ययं स्वरुच्छतरु धातरु पुन विषे
 र अंतर्हैने लहरते अल्पे । कियमाद ब्रह्मसे वृक्षजै एककोले दूरसमेष्योः
 र संनुतर उच्चेस नीज्जेत प्रानेस उधिकं त्रते यग्यपत् श्रापत् पृ
 थकं अतीतेष्य उनागतदृष्टवस्त्रे निषिद्धिष्यमुख वृक्षकले इस्त्रुभ्यु सुखमानेत्
 श्वकं ह्यस र्वस दिवा रात्रि सायं चिरं मनाकृ इवते जायते
 ही वहिस अवस समया निकषा स्वयं वृथा नक्तं नक्त हेतौ
 इहा अद्भुता समिवत वास्त्रावते व्यजिवते सना उपधा सनत्
 सनात् अंतरा अंतरेण ज्योकृ कंणं सहस्रा विना नाना स्वरूपा स्व-
 धा अलं वृषट् वौषट् औषट् अन्यत् अलित् उपांशु द्रूमा वि-
 हयसा दोषा मृषा मुधा पुरा मिथ्या मिथ्या मिथ्यस् धायस् मु

कैं
इट

। ६

अव्ययसंजायां यद्यपि तदंतविधिरतितथायिनगौरो अयग्नहां
वर्णे अव्यस्यालिंगवात् तथाच्चश्रुतिः शट्टणं विसुलिंगेषु सर्वा
सुचविभक्तिषु वचनेषु च सर्वेषु च यन्मवेतितदव्ययं वद्धिभा
गुरिरत्नोपमवाच्योऽप्यसर्गयोः अप्यन्तेव हलंतानां यथावचानि
षादिशा वगाहः अवगाहः पिधानं अपिधानं इत्यब्यानि इतिव
दलिंगः लद्दलिद्दलुद्दलृद्दलेद्दलोद्दलङ्कुलिङ्कुलुङ्कुलुङ्कुलु
पंचमोत्तकारः कुंदोमात्रगोचरः लः कर्मणान्वभावेचाकर्मिकेभ्यः
लकाराः सकर्मिकेभ्यः कर्मणाकर्त्तरिच्छुरकर्मिकेभ्यो मावेकर्त्तरि
च वर्तमानेलद् वर्तमानक्रियावृत्तेष्ठीतोलिदस्यात् अटावितौ

पाट् प्याट् अंग हे हे भोः अये द्यु विषु एक पदेयुत आतः चा
दिरप्याकृति गा तद्वितश्वासर्वविभक्ति यस्मात्सर्वाविभक्तिर्नो
त्पद्यते तद्वितांतोऽनुव्ययं स्यात् परिग्राहानं कर्तव्यं तस्मलाद्यः
प्राक् पाणपः पास्त्रभृतयः प्राक्षमासांतेभ्यः अम आम कृत्वे
ष्टिः तसि वती ना नजौ एतदंतमप्यव्ययं अतङ्गत्वादि कृन्मेजंतः
कृद्यो मांत एजंतश्च तदंतमव्ययं स्मारं स्मारं जीवते प्रिवध्येन्न
तो सुन्कसुनः एतदंतमप्यव्ययं कृत्वा उद्देतोः विस्तयः अव्य
यो भावश्च अधि हरि अव्ययादासुपः अव्याद्विहितस्यापः सुप
श्वेतुक तत्रशास्त्रायां अथविहितविषेदणान्नेह अत्पुच्छेत्ते ॥

कैं
इट इतातोः कर्त्तरिपत्तमैयदंस्यात् तिङ्-स्त्रीणि वीरी प्रथम मध्यमो हत्तमः
तिङ्-उभयोः यदयोः स्त्रय द्विकाः क्रमादेतत्संज्ञास्युः तान्येकवच
न द्विवचनवकुवचनान्येकपाः लघु प्रथमादिसंज्ञानितिङ्-स्त्री
णि वीरीणि प्रत्येकमेकवचनादिसंज्ञानिस्युः युक्तमद्युपयदेसमाना
धिकरो स्थानिन्यप्रिमध्यमः तिङ्-वाच्यकारक वाच्चनियुक्तादीप्र
युज्यमाने द्वयुज्यमानेच मध्यमः अस्त्रमद्युत्तमः तथाभूते स्त्रमद्यु
त्तमः शेषेऽप्यमः युक्तदस्त्रमद्विवयादन्यत्र प्रथमयुलवः स्यात् भू
तियज्ज्ञतिजा ते तिङ्-प्रित्तार्विधातुकं तिङ्-प्रित्तार्विधातुकरो
त्ताएतत्संज्ञास्युः कर्त्तरिणाय कर्त्तरिणाय विधातुके परेधातोः शाय

उच्चाराणसमर्थीवृत्तस्येति भूसत्तायां कर्तृविवदायांभूलङ्घितिस्थिते लस्य^१ तिष्ठसर्जिसियथसरथमिष्ठस्मस्तातांजयासा
 योध्मिष्ठुहिमहिदुः एतेऽनुष्टादपालादेषास्युः लङ्घितिदपालका
 राज्यन्ते लः परस्मैयदं लादेशाः परस्मैयदसंज्ञाः स्युः तदाना
 वात्मनेयदं तदुःखत्याहारः पानुचकानचोच्चेतत्संज्ञाः स्युः पूर्वि
 संज्ञापवादः अनुदात्तडित्यात्मनेयदं अनुदात्तेतउपदेषायो
 डित्यदंतम्बधातोर्लस्यानेऽग्रात्मनेयदंस्यात् स्वरितजितः कर्वि
 मिष्ठायक्रियाफले स्वरितेतोजितम्बधातोरात्मनेयदंकर्तृगामि
 विक्रियाफले प्राप्तात्मकर्तृरियपरस्मैयदं अत्मनेयदनिमित्तहीना

कौं लिट्ट्य लिडादेणस्तिङ्गाधीधातुकसंजः स्यात् तेन शवादयोन
 ४०२ परमेषदानां एततु सु त्यलं पुस्त एत्वं माः लिट्टिवादिनां ए
 लादयः स्युः भृत्युत्तिस्यिते भुवो बुगलुड् लिटो भुवो बुगा ग
 मः स्यात् लुड् लिटो रथि लिटिधातो रन् भ्यासस्य लिटियै इन
 भ्यासस्य धात्ववयवस्थेकाचः अथ मस्यद्वेष्टः अदिभूतांचः पर ३
 स्यतु द्वितीयस्य भूव भूव अत्तिस्यिते पूर्वीभ्यासः अन्वयेष्टे
 विहितेतयोः पूर्वो भ्याससंजः स्यात् हलादिशेषः अभ्यासस्या
 दिहस्तिराव्यतेअन्वेहलोलुप्यंते द्रुष्टः अभ्यासस्याचः भवते
 रः भवते रभ्यासोकारस्य अः स्यास्ति अभ्यासेचर्चे अभ्यासे

सार्वधातुकार्धधातुकयोः अनयोः परयोरिग्नांतोगस्यगुणः अवादे
णः भवति भवतः ज्ञेतः प्रत्ययावयवस्थं स्यांतादेषाः अतोगु
णे भवति भवसि भवथः भवथ अतोदीर्घीयजि अतोगस्य
दीर्घीयज्ञादैसार्वधातुके भवामि भवावः भवामः सभवति
तौ भवतः तेभवति लंभवसि युवांभवथः यूयंभवथ अहं
भवामि अवांभवावः वयंभवामः शेषोविभावाकर्खादवाणा
तउपदेशे उपदेशोकादिरखादिवांतवर्ज्ञेगद्वद्वदेरन्यस्मिधाता
वुपसर्गस्थान्निमित्तात्परस्यनेणांत्वास्यात् ऋग्निभवति ऋग्निभ
वति परोद्वेलिदृ भूतानद्यतनयरोद्वार्षवृत्तेधीतोर्लिदृस्यात्

कैं
धै

। ७

प्रत्ययेसलोऽः निच रादौ प्रत्ययेताथात्युः भवितारौ भवितारः भवि-
तासि भवितास्यः भवितास्य भवितास्मि भवितास्यः भवितास्मः
लृद्गेषो वेच्च भविष्यदर्थीद्वातोलृद्गस्यात्कियार्थीयां सत्यामसत्यां क्रिया-
श्च इद्व भविष्यति भविष्यतः भविष्यति भविष्यति भविष्यतः
भविष्यथ भविष्याति भविष्यावः भविष्यामः लोद्व विष्याद्य
येद्बुधातोलीद्व आशिषिलिद्वलोटो एरुः लोट्ट इकारस्यउः भ
वतु तुत्योस्तात्तद्वाशिष्यन्यतरस्यां आशिषितद्वोस्तात्तद्वास्यात्
परस्वात्सवीदेशः भावतात् लोटोलद्वृत् लोटस्तामादेशः सलो
पश्च तस्यैमियांतोतामः डित्तश्चतुर्णातामादयःस्युः भवतो
स्य
ननु डित्तेत्यस्यकाङ्ककाशं इति चेतस्त्रणु अनन्यार्थडिकारयुक्तानद्वादि
द्वितिग्रहाण अनेकासत्यात्सवीदेशः च

जलांचरःस्युः जपास्त्रुः जलांजशः रवयांचरः इतिविवेकः व
भूव वभूवतुः वभूवुः अर्द्धधातुकस्यद्वृलाटेः वलादेरार्द्धधा
तुकस्यइदागमःस्यात् वभूविष्य वभूवष्टुः वभूव वभूव व
भूविव वभूविम अनद्यतनेलुट् भविष्यत्यनद्यतनेष्टिधातो
लुट् स्यतासीलूलुटोः धातोरेतोस्तोलूलुटोः यरतः शवाद्यप
वादः लृइतिलृट् लृटोर्ग्रहणं अर्द्धधातुकंषेषः तिट्-शि
स्तोन्योधातोरितिविहितः प्रत्यय एतत्संजास्यात् इट् लुटः प्र
थमस्यडारोरसः डित्वसामर्थ्यीदभस्यायिटेलीयः दीधीवेवीटा
म् दीधीवेब्योरिट्स्त्रगुवृहीनस्तः भविता तासस्त्योलीयः सादे

कै
४२ इलङ्गुद्वुदातः एवं गत्यादागमः स्यात् इति डितो
लस्य परस्मै यदमिकारां तं यत्स्य लोयः अभवत् अभवतां अभ
वन् अभवः अभवते अभवत् अभवेष्य अभवाव अभवाम
विधिनिमंत्रणामंत्रणाधीष्टसंष्ठाप्तियनेष्टुलिङ् एवं येष्टु
धातोलिङ् यास्त्रूपरस्मै यदेवृदातो डिच्छ लिङ् यरस्मै य
दानां यासु दागमो डिच्छ डित्वा हत्यायते क्षचिं दनुवंधका
येष्यनलविधिवितिष्ठिवेधः तेन वद्यमाणो त्यव्वडीप्ति लिङ्
सलोपो नंत्यस्य सर्वधातुकलिङ्गो नंत्यस्य स्य लोयः इति शा
म्ये अतीयेयः अतः परस्य सर्वधातुकावयवस्य यास्त्रूप

ननुविधादिसूत्रएवसंप्लवार्थीनाणीः वित्युच्चतांकिमनेनपृथ
करसूत्रकरणेनतिचेदत्राहः इहहिति चूक्तो चेत्युत्तरसूत्राधिमाणिवीतिता
मवंतुंते सेर्वपित्र लोटसाहिः सोयित्र व्यतोहलुक् भव भवता वदवश्य
त भवतं भवत मेर्निः लोटोमेर्निः स्यात् अद्वितमस्यपित्र लोटुत कम्
मस्याट्सपित्र हिन्येलखेन इकरेष्वारणासामर्थ्यात् भवानि ते
प्राग्धातोः तेगत्युपसर्गसंज्ञाधातोः प्रागेवषयोक्तव्यः अनिलोट्
उपसर्गस्थाप्तिमित्तात्यरस्यलोटादेषास्यानीत्यस्यनस्याः स्यात् भवा प्र
ग्नि दुरःखलाणात्येलपर्सर्गत्वप्रतिषेधोवक्तव्यः दुस्स्यतिदुर्भवा
नि अंतःशब्दस्यांकुविधिणात्वृपसर्गत्वाच्चम अंतर्भवाग्नि नि
त्यंडितः सकारांतस्यंडिदुत्तमस्यनित्यलोपः अत्मेऽत्यस्येतिसलोपः भ
वाव भवाम अनद्यतनेलङ् अनद्यतनभूतार्थवृत्तेधीतोर्लङ् लु
यद्यपिहित्वेत्यमयवादल्लाप्यनन्यार्थिडिलेष्वनङ्गादिसुचितार्थिइति
गुणवृद्धिज्ञतिवेधसंप्रसारणाद्यर्थतयासंवत्स्ययोजनङ्कारेतात्तिदिमं
यरंज्ञवृक्तः करणावध्यते अस्तुसर्गायत्रादयोरपि समवलत्वांत

कैं
४३

19

यः परस्मै पदेवु लुक् गाया विहेण देश पिवती गृह्यते भूसु
वोल्लिङ्गि भूसु इत्येतयोः सार्वधातु के तिङ्गि गुणोन अभूत
अभूतां अभूतवन् अभूः अभूतं अभूत अभूतवं अभूत अ-
भूम न माद्योगे अद्वा टीनस्तः माभवान् भूत मासमभ
वत् मासमभूत लिङ्गि निमित्तेलृङ्गि क्रिया निष्पत्ति हेतु हेतु
मद्भावादि लिङ्गि निमित्तं तत्र भवेष्यत्यर्थेलृङ्गि क्रिया या नि
ष्पत्तौ गम्य मानायां अभविष्यत् अभविष्यतां अभविन-
अभविष्यः अभविष्यतं अभविष्यत् अभविष्यं अभविष्याव
अभविष्याम सुवृक्षिष्ठेदभविष्यतदासु मित्रामभविष्यत्

इयं गुणः लोप्योद्योर्विसि भवेत् भवेतां केर्जुस लिङ्गः भ
 वेयुः भवेः भवेतं भवेत् भवेयं भवेव भवेम लिङ्गाशिष्यि अ
 प्राप्तिलिङ्गमित्तिङ्गार्धधाकसंज्ञः किंदाशिष्यि अशिष्यिलिङ्गे
 यासुदकित् स्कोरितिसलोपः कुनिच्च कितगितिङ्गमित्ते
 इग्नलद्वारोगुणं वृद्धिनस्तः भूयाद्दत् भूयास्तां भूयासुः भूयाः
 भूयास्तं भूयास्त् भूयासं भूयास्त् भूयास्त्वं लुड् भूतार्थिधा
 तोलुड्-माड्-योगोलुड्-स्यात् सर्वत्कारापवादः स्मोहरेलद्व-
 स्मोहरेमाडिलुड्-स्यालुड्-ये ल्लिलुडि-लुडि-यरेस्मि-प्रत्यस्या प॒
 त् शाश्वाद्यपवादः ल्लिस्मच्च इच्छावितो गातिस्याद्युपाभूम्यःस्ति

माडि-लुड्

तिखिधा अतसातत्यगमने अतति अतश्चादेः अभ्यसस्यादेरतो
 दीघः स्यात् परनृपापवादः आत आततुः आतुः आतिष्ठ आत
 युः आत आतिव आतिम अतिता अतिव्यति अततु आडजा
 दीनां अजादेरंगस्याद्लुइलुइलुइलुः आतत आतेत अत्या
 त अत्यास्तां लुहिस्तिविइढागमेक्ते अस्तिसिचोइयृहेविद्य
 मानातसिचोस्तेष्यपरस्यापृत्यहलईढागमः इट ईटि इटः
 परस्यसस्यलोयःस्याद्रीटि सिजूलोयएकदेशेसिहोवाच्यः आ
 तीत आतिष्ठां सिजभ्यस्तविविभ्यश्च सिचोइभ्यास्ताद्विदेष्य
 परस्यडित्संवंधिनोर्जेझुस आतिष्ठुः आतीः आतिष्ठं आतिष्ठ

इत्यादिज्ञेयं प्रभवुतीत्यादौ उपसर्गीणामसमस्तत्वेषिसंहितानि
त्या तदुक्तं च संहितैकपदे नित्यनिर्विधात् उपसर्गयोः नित्यासमा
सेवाक्येतुं साविवद्वाम्येद्वत्तेसमासइतिपदं गोवलीवर्दन्या ॥१५॥
येनेति सहाद्यर्थनिर्देशस्मोपलक्ष्माणं यागात्खर्गेभिवतित्यादावु
ल्पद्यतेत्याद्यर्थात् उपसर्गीरत्वर्थविसेवत्यर्थोत्तरकाः प्रभवति
पराभवति संभवति अभिभवति अनुभवति उद्भवति परिभवति
इत्यादौ विलक्ष्माणार्थीवगतेः उक्तं च उपसर्गीणाधात्वर्थीवलाद
न्यः प्रतीयते प्रहाराहारसंहारविहारपरिहारवते इतिधात्वर्थं
वाधते कश्चित्कश्चित्तमनुवर्तते विषिनदित्तमेवार्थमुपसर्गं

कैं
ष्य सिद्धिधयुः सिद्धिधि सिद्धिधि सिद्धिधिव सिद्धिधिम दीधीवेवीटां
गुणवृद्धिनस्तः सेधिता सेधिष्यति सेधतु असेधत् सेधेत् सिद्धा
त् असेधीत् असेधिष्यत् सात्यदायोः सस्यमोन इतिनिंधेषाये वे
उपसार्गीत्सुनोतिस्पुत्रेवतिस्यतिस्तोतिस्तोभतिस्यासेनयसेध
२) सिद्धसंजस्वंजां उपसार्गीस्यान्निमित्तादेषांसस्यवः सद्विष्टते
प्रतिभिन्नादुपसर्गीतसदेः सस्यवः स्तन्मेः स्तन्मेः सौन्नस्यमः
अवज्ञालंबनाविदूर्योः अवात्संभेतयोरर्थयोः सस्यवः वेष्य
स्वनोभौजने व्यवाभ्यांस्वनतेः सस्यमोभौजने यतिनिविभ्यः सेव
सितसयसिवुसहस्रदृस्तुस्वंजां यतिनिविभ्यः परेषांएषांस

अर्तिवं आतिष्ठ आतिष्ठमः आतिष्ठत् एवं अवरक्षणागति
कंतिष्ठीतिनृस्यवगमप्रवेशप्रवणास्याम्यर्थयाचनक्षियेहा
दीप्त्यवाम्यालिंगनहिंसादानभागवृद्धियुक्तवतीत्यादि सिद्धु
गत्यां युगंतलघृपद्यस्यच युगंतस्यलघृपद्यचांगस्येके
गुणः सर्वधातुकर्द्धातुकयोः धात्वाद्विर्तिसः सेधति सत्वं
सिद्धेध सेकपुस्तुस्तजस्तुस्त्यान्येदत्याजंतसाद्यः एकाचः
योपदेशाः स्वक्षिप्तद्युव्युव्यप्रिमिदः दंत्यः केवलदत्यः न
तुदंतोव्युव्यक्षक्षीनं यृथगग्रहणात् असंयोगाल्लिङ्कित असं
योगात्यरोप्यलिङ्कितस्यात् सिद्धितुः सिद्धिद्वः सिद्धिद्विध

कैं
४६ रस्तेणगदादिष्यपेरबु प्रणिगदति कुहोऽशुः अभ्यासकर्त्तरी
हकारयोऽश्ववगोदेशः अतउपधायाः उपधायमृतोहृष्टः
जितिरितिच्छ्रवत्येजगादजगदतुः जगदुः जगदिष्य ज
गादेयुः जगद एल्लुतमोवा रित्यात् जगादजगदज
२ गदिव जगदिम गदिता गदिष्यति गदतु अगदतु
गदेत गद्यात् अतोहलादेलघीः हलादेलघीरतोहृष्टिर्वे
डाकौसिंचिपूरस्मैपदे अगादीत् अगादीत् अगदिष्यत ए
दव्यक्तेणहृष्टे रोनः धत्वादेणास्यनः रोपदेणास्त्वनदनाटि
नाष्ट नाधनं दनक्तनृतः उपसर्गादसमासेष्ठिरोपदेशस्य

स्यवः निवेदति प्राक् सिता दउग्गवायेषि सेवसि तेत्यन्तरसित
 प्राप्तात् प्राप्तेषु नोत्यादयस्तेषामद्वयवायेषि स्यवः स्यात् न्यषे
 धत न्यषेधीत् स्यादिष्व म्यासेन चाभ्यासस्य - प्राक् सिता त
 स्यादिष्व म्यासेन व्यवायेषि वत्वं स्यात् एवमेव चाभ्यासस्य नक्तु व्रुत्तु
 नोत्यादिनां निर्विवेद्य निर्विवेद्य तुः सेधते गते
 गत्यर्थस्य सेधते: स अं स्यष्टो न गांगां विसेधति
 एवं चिती संज्ञाने शुच्चणो के गदव्यक्तायां वान्नि गदति ने ग
 दनदपतपदघुमास्य तिहंति याति वाति इति प्रातिवयति व
 हति प्राम्यति चित्तो ति देविष्यु च उपर्गस्यान्निमित्तात्य